

Jegerveiledning: slik tar du prøver til skrantesjukekartleggingen 2017

Jegere skal ta hjerneprøve og avføringsprøve fra alle felte hjortevilt som er eldre enn årets kalv og selv sende de inn i følgende områder og perioder:

- Villrein: Hardangervidda, Lærdal-Årdal, Vest-Jotunheimen og Forollhogna villreinområder i hele jakta.
- Elg, hjort og rådyr i kommunene Hol, Ål, Gol og Hemsedal før 25. september og etter 16. oktober.
- Elg, hjort og rådyr i kommunene Lærdal, Årdal, Aurland, Ulvik, Eidfjord, Vestre Slidre, Vang, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Nes i Hallingdal, Nore og Uvdal, Trondheim, Klæbu, Meråker, Stjørdal, Holtålen, Melhus, Midtre Gauldal og Røros i hele jakta.
- Elg, hjort og rådyr i kommunene Malvik, Selbu og Tydal før 25. september og etter 31. oktober.

Slik tar du hjerneprøve

1. Fyll ut merkelappen, inkludert klistrelappen som skal brukes på hjerneprøveglasset.
2. Lim klistrelappen «Festes til hjerneprøve» på hjerneprøveglasset og skru av lokket av lokket.
3. Ta på deg to korte engangshansker.
4. Skjær hodet av dyret: Dette gjør du enklest ved å legge dyret på ryggen slik at skillet mellom hode og hals ligger akkurat over en kant på en stein, stokk eller liknende før du skjærer over luftrøret under strupehodet og gjennom muskulaturen til kniven stopper mot nakkevirvlene. «Nikk» så hodet fram og tilbake slik at du ser/kjenner det øverste punktet hvor hodet beveger seg i forhold til ryggraden. Stikk kniven inn i midtlinja av leddet her, slik at du hører et «sukk», vri kniven ut til sidene på begge sider og skjær deretter over nakkemusklene og huden over nakkevirvlene.
5. Når hodet er løst fra nakkevirvlene kan du se inn i ryggmargsåpningen i bakhodet. Ta den grønne hjerneskjeen og før den med baksiden opp framover langs gulvet i skallen slik at hjernen løsner fra festene der. Legg deretter skjeen med baksiden opp i den øverste kanten av ryggmargsåpningen og skyv den skrått oppover slik at du skjærer deg gjennom lillehjernen i retning øynene. Vri skjeen litt fra side til side slik at du skjærer ut mot kantene og bøy den framover og nedover, mens du vrir litt fra side til side og presser hjerneprøven litt forsiktig ned mot skallegulvet. Om du nå har løsnet prøven godt nok, så vil du kunne dra den med deg ut av ryggmargsåpningen. Se video som viser uttak av hjerneprøven på www.nina.no/cwd.
6. Bruk skjeen til å putte hjerneprøven på hjerneprøveglasset uten å komme borti utsiden av glasset.
7. Ta av deg hanskene og legg dem sammen med hjerneskjeen i søppelposen før du skrur på lokket.

Slik tar du møkkprøve

1. Lim klistrelappen «Til møkk eller annen prøve» på avføringsglasset og skru av lokket.
2. Ta på lang engangshanske på den ene hånden.
3. Før hånden så langt inn i endetarmen at du får neven full av avføring og dra den med deg ut.
4. Fyll glasset med avføring og press lett sammen.
5. Ta av hansken og legg dem i søppelposen før du skrur på lokket.

Register det felte dyret og prøven på Sett og skutt

Registrer det felte dyret med strekkodenummer fra merkelappen på www.settogskutt.no før du sender prøvene fra deg. Registrer alle relevante opplysninger fra merkelappen på www.settogskutt.no og kartreferanse for slakteavfallet.

Slik oppbevarer og sender du hjerne- og møkkprøvene

1. Legg begge prøvene og søppelposen i innsendelseskonvolutten og lukk den godt.
2. Lim på den forhåndsfrankerte adresselappen og send den med posten eller lever på «Post i butikk».
3. Om det er fredag kveld, lørdag eller søndag, er det en fordel å oppbevare den på et kjølig sted fram til mandag morgen, og poste pakken da.

Om du får det til, så kan du ta ut svelglymfeknutene og sende dem inn sammen med hjerneprøven. Disse ligger over strupehodet, bak svelget og under skallegulvet. Følg den indre halspulsåren på hver side framover i retning svelget. Når hodet ligger med oversiden ned og strupehodet opp, vil du se de indre halspulsårene når du løfter opp strupehodet. De ligger da «oppå» en muskel. Lymfeknutene ligger «oppå» samme muskel, men helt inntil svelget. Skjær deg framover langs pulsårene til du finner dem. Kommer du inn i svelget er du for langt. De er fra 2 – 5 cm lange og 1 – 2 cm tykke med jevn overflate og fast konsistens.

Se <http://www.nina.no/cwd> for mer informasjon! Under «Prøvetaking og merking av CWD-prøver» finner du link til instruksjonsvideo om hvordan hjerneprøven tas ut.

